

L'origen català de Cristòfor Colom

(Un enterviu a cau d'orella)

París, abril.

L'origen català de Cristòfor Colom (Un enterviu a cau d'orella)

Autor: Domènec de Bellmunt

Data de publicació: 19-12-2016

Reproducció d'un fragment de l'entrevista que En Domènec de Bellmunt va fer a l'investigador peruà Luís Ulloa el 1927. L'Ulloa, recolzant-se en cronistes de l'època, hi afirma que En Colom estigué a Barcelona, on s'entrevistà amb els Reis Catòlics el 1492.

París, abril.

[...] He trobat el senyor Ulloa assegut a la [Biblioteca] Nacional [de París] davant una pila de llibres antics, absort completament per la lectura i la seva tasca de recerca. M'he assegut al seu costat sense que se n'adonés, i he aprofitat el primer moment en què ha iniciat un interval de repòs per saludar-lo en veu baixa. El lector no ha d'oblidar que som a les respectables sales d'una de les millors biblioteques. Només se sent la fregadissa de papers dels fulls que giren i alguna tos inevitable que hom tracta d'apagar. Davant nostre tenim un senyor venerable que es rasca amb la mà esquerra i que amb la mà dreta pren notes damunt d'uns fulls desmesurats. Al costat tinc una noia amb ulleres, rossa, esquàlida, que llegeix un llibre alemany amb gran devoció. Inconscientment, sense distreure's de la lectura, juga amb una boleta de paper entre els dits...

A cau d'orella, doncs, parlo amb el senyor Ulloa després d'haver-li ensenyat el comentari de la Veu. Li demano que vulgui ampliar les seves manifestacions respecte a aquest assumpte tan interessant per nosaltres.

--Que Colom no estigué mai a Barcelona? --ens diu--. Ho considero de prova impossible. Hi ha testimonis indiscutibles, amic meu. Entre molts altres, el del cronista d'Índies Oviedo i Valdés, contemporani de Colom i patge de l'infant Joan. Oviedo i Valdés era a Barcelona quan Colom tornà del seu viatge i fou rebut pels reis. "El vaig veure" --diu Oviedo i Valdés, referint-se a l'estada de Colom a la ciutat comtal. I no poria ésser altrament. El Reis Catòlics eren a Barcelona

d'abans de la tornada de Colom i hi romangueren encara fins força temps després d'emprendre el seu segon viatge. Colom arribà a Barcelona per l'abril del 1492 [vol dir 1493?] i és incontestable que parlà amb els reis i que fou rebut per ells precisament "a Barcelona". No podríem admetre que els reis anessin a fer un viatge a Sevilla per veure Colom abans que se'n tornés...

A més a més, --afegeix don Lluís Ulloa, amb una gran seguretat en citar dades i testimonis— la referència del cronista Oviedo I Valdés afirmant que "el veié personalment", em sembla d'un pes definitiu. Ultra això, hi ha les cartes autògrafes de Colom, de les quals se'n conserven fotografies, en algunes de les quals conta haver vist ciutats "florides com Barcelona"... Si mai no hagués estat a Barcelona, no se li hauria pas ocorregut de treure-la com a model per comparar-la amb d'altres.

Ensenyo al senyor Ulloa un sens fi de cartes de lectors de La Publicitat que m'han escrit perquè el felicitin en llur nom i perquè l'animi a seguir les demostracions sobre la catalanitat de Colom. Alguns —com el distingit escriptor senyor Carreras i Valls—aborden en les seves frases uns punts que el senyor Ulloa troba interessants, sobretot en el que fa referència a la certificadíssima influència que Ramon Llull exercí en el descobriment del nou món.

--Consti, però—ens diu el savi peruà--, que no pretenc pas haver estat jo el primer que constata aquesta relació de l'obra de Llull amb la descoberta de Colom. Ja en 1782 el Pare Pasqual, rector de la Universitat de Palma, en el seu llibre sobre l'agulla nàutica, Ramon Llull i el descobriment d'Amèrica, assenta la tesi que Cristòfor Colom es documentà, per al seu descobriment, en els papers, llibres i treballs de Ramon Llull, documents que quedaren en mans d'un tal d'un Esteve Colom, també català.

Posteriorment, Salvador Bover publicà un llibre titulat Ramon Llull i el descobriment d'Amèrica. I més recentment encara, en 1892, quan se celebrà el centenari del descobriment, donya Emilia Pardo Bazán, en una conferència que formava part del programa de festes del centenari, es referí a l'obra del savi català Ramon Llull, com a precursora del famós descobriment d'Amèrica.

Ja veieu, doncs, --ens diu el senyor Ulloa—que no sóc pas el primer a sostenir-ho. Del que accepto jo tot sol, i en tinc la responsabilitat, tota la responsabilitat, és de la meua afirmació sobre l'origen de Cristòfor Colom. N'estic tan segur, en tinc tantes proves que ho certifiquen, ho veig tan clar, que no tinc por a cap polèmica.

--Publicarà el llibre anunciat? --Preguntem.

--Està en premsa. No pot pas trigar més enllà d'una mesada a estar llest.

--Té alguna conferència en perspectiva sobre aquest assumpte?

--Sí. La setmana entrant n'he de donar una a la "Société de Géographie". No sé si acceptaré perquè tinc molta feina.

Donem les gràcies al senyor Ulloa —sempre a cau d'orella, naturalment—i sortim de puntetes, deixant el savi peruà novament escorcollant l'esperit dels antics. El senyor de davant, gratant-se la barba i la senyoreta del costat, rossa i esquàlida, jugant amb la boleta de paper...

Domènec de Bellmunt